

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Csomagolóanyag szerzői jogi védelme és felhasználása

Ügyszám: SZJSZT 32/2003

A megbízó által feltett kérdések:

1. Az ügyben szereplő levegőillatosító termékcsalád külső csomagolóanyag grafikai alkotás-e, és ezért alkalmazhatóak-e a törvényben biztosított szerzői vagyoni és nem vagyoni jogosítványok?
2. A csomagolóanyag felhasználás kapcsán létrejött-e a szerzői jogi törvényben előírt felhasználási szerződés?
3. Ha nem volt törvényileg értékelhető felhasználási szerződés, mi a követendő eljárás az ügy megítélésében?
4. A csomagolóanyagokról jogosan készíthető-e fényképfelvétel, és az jogvédelem alatt áll-e?
5. A csomagolóanyagokról készült fényképfelvétel reklámújságban való közzététele nyilvánosságra hozatal-e, és mennyiben sérti a grafikai mű szerzőinek jogait?
6. Az adott ügyben, a felhasználó mely magatartása jogsértő a felhasználásokat illetően?
7. Az ügyben alkalmazható-e az általános kártérítésre vonatkozó jogi szabályozás, vagy a szerzői jogi törvény szabályait kell alkalmazni a sérelmet szenvedő fél kártalanítása kapcsán?

Az eljáró tanács a feltett kérdések megválaszolása előtt az alábbiakat kívánja előrebocsátani.

A Szerzői Jogi Szakértő Testületet a megbízó kereste meg, s kért szakértői állásfoglalást. A Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése értelmében a Testület a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső megbízótól, amint ezt a Testület elnöke 2003. október 20-án kelt és a megbízó ügyvezetőjének címzett levelében meg is tette. A megbízó pótlólagos adatszolgáltatása az alkalmazott grafikák vonatkozásában megfelelő, azonban a megküldött iratok továbbra is kevés adattal szolgálnak a tényállás megállapításához. Az eljáró tanács nem tudja természetesen megállapítani, hogy a megküldött iratokon túl léteznek-e további, az ügyre vonatkozó írásbeli anyagok vagy sem.

A benyújtott iratokból az állapítható meg, hogy 1997. decemberében a D. Kft. új Ambi-Pur termékvariációkhoz csomagolóanyag tervezését rendelte meg megbízótól magyar és cseh nyelven. A megrendelésben utalás van arra, hogy a megbízó már korábban is tervezett a megrendelő részére e termékcsaládhoz grafikákat. A megrendelés árat tartalmazott.

Az iratok között fellelhető egy 1998. november 5-én kelt felhasználási szerződés (tévesen képgrafikai műre, tartalmában alkalmazott grafikára). E szerződés értelmében a megbízó két grafikussal köt szerződést már elkészült Ambi-Pur termékek csomagolóanyag-variációira. A szerződés határozatlan időtartamra szól, a felhasználónak kizárólagos felhasználási jogot adott, „csomagolóanyag” felhasználási célt jelölt meg, továbbá Magyarországot és Európát jelölte meg a felhasználás lehetséges helyeként. A szerződés további pontjai nem bírnak jelentőséggel a jelen ügyben.

A további levelezés egy S. / D. Kft.-vel folyik, s leginkább a fizetendő díjak mértékével, azok túlzott mivoltával foglalkozik. Az 1998. december 2-ai keltű levél több helyen is utal arra, hogy valamilyen megállapodás volt a felek között a felhasználás tárgyában, de a felhasználó attól eltért. Az eljáró tanács ilyen megállapodást a megküldött iratok között nem lelt fel.

A Testületnek írt felkérő levélből még az állapítható meg, hogy a felek között per van folyamatban, I. fokon a Fővárosi Bíróság a keresetet elutasította, jelenleg II. fokon van az ügy.

A jelen jogvitás ügyben álláspontunk szerint a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény rendelkezései szerint kell eljárni, ugyanis a fentiekben összefoglalt tényállásból az állapítható meg, hogy valamilyen, a felhasználásra vonatkozó megállapodás 1997-98-ban a felek között létrejött.

Az eljáró tanács válasza a megbízó által feltett kérdésekre:

Ad 1. Az ügyben szereplő csomagolóanyag, annak terve egyértelműen alkalmazott grafikai mű, és mint ilyet, teljes körűen megilleti a szerzői jogi jogvédelem.

Ad 2. E válasznál utalunk a bevezetőben leírtakra, mely szerint valamilyen tartalmú megállapodás körvonalai látszanak a megküldött írásbeli anyagban, de azt az eljáró tanács megállapítani nem tudja, hogy a felek közti megállapodás tartalmazott e minden olyan kikötést, amely szükséges ahhoz, hogy a felhasználási szerződés pontos tartalma megállapítható legyen. Tehát véleményünk szerint e kérdés pontos megválaszolása bizonyítás kérdése, az eljáró tanács pedig csak a megbízó által előterjesztett hiányos iratanyag alapján tud válaszolni.

Ad 3. Álláspontunk szerint a bíróság előtti bizonyítás adhat választ arra – amely során iratokkal, tanúvallomásokkal és egyéb bizonyítékokkal kell/lehet bebizonyítani –, hogy mi volt a megállapodás tartalma és azon a felhasználó túlterjeszkedett-e.

Ad 4. A szakma gyakorlata alapján az ilyen jellegű grafikai alkotás esetén, amely kereskedelmi forgalomba kerül, természetes, hogy reklámozzák. A felhasználó a csomagolóanyagot nem csak az áru védelmére használja, hanem annak eladhatóságát kívánja vele növelni. E folyamat szerves része a különböző áruismertetőkön való megjelenése a becsomagolt árunak, hiszen a terméket, amely önmagában láthatatlan vagy érdektelen, a csomagolással lehet eladni.

A fotó maga szintén jogvédelem alá tartozik, jelen esetben az is a reklámozás célját szolgálja.

Ad 5. A sajtóban történő megjelenés nyilvánosságra hozatalnak minősül, s amennyiben a csomagolóanyag jogszerű felhasználási szerződéssel került felhasználásra, úgy nem sérti a szerzői jog jogosultjának érdekeit. Amennyiben a felhasználás jogszerűtlen volt, úgy ez a jogszerűtlenség a teljes folyamatra kiterjed.

Ad 6. Erre a kérdésre a bíróság előtt lefolytatott bizonyítás alapján a bíróság jogosult válaszolni.

Ad 7. Az 1969. évi III. törvény XIII. fejezete részletesen rendelkezik a szerzői jog megsértésének következményeiről, felsorolja, hogy mely polgári jogi igények támaszthatók. Az 52. § (2) bekezdése szerint a szerzői jog megsértése esetén a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítés jár. Az 53. § szerint a mű jogosulatlan felhasználása esetén a szerzőt megilleti a jogszerű felhasználás fejében járó díj.

Budapest, 2004. január 22.

Dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

Dr. Győri Erzsébet
a tanács előadó tagja

Benczúr Gyula
a tanács szavazó tagja